

Impozitul pe profit 2022, trei beneficii pentru companii

Autor: Răzvan Ungureanu, Director, Asistență Fiscală, EY România

Anul 2022 vine cu vești bune pentru companii în zona impozitului pe profit. Trei seturi de măsuri ar putea oferi un cost efectiv cu impozitul datorat mai mic la nivelul societății sau al grupului de societăți, ceea ce ar însemna un profit net mai mare, adică bani la dispoziție pentru reinvestirea în business sau distribuirea către acționari, precum și un cash-flow îmbunătățit, un element ce se poate dovedi foarte important în contextul economic actual. Dar să vedem despre ce este vorba și ce trebuie să știe companiile.

Reducere cu până la 15% a impozitului pe profit datorat. Facilitatea introdusă prin Ordonanța de Urgență nr. 153/2020 și aplicabilă pentru perioada 2021-2025 permite reducerea impozitului pe profit anual cu până la 15% din suma datorată, stimulând capitalizarea firmelor.

Reducerea se calculează în funcție de trei criterii, care, dacă sunt îndeplinite concomitent și în întregime, pot aduce reducerea maximă, de 15% (îndeplinirea fiecăruia dintre ele este corespunzătoare unui anumit procent de reducere). Astfel, cele trei criterii de care trebuie să se țină cont se referă la existența unui capital propriu pozitiv și cel puțin egal cu jumătate din nivelul capitalului social, creșterea anuală a capitalului propriu ajustat față de cel din anul anterior, cu un anumit procent-țintă sau creșterea capitalului propriu ajustat față de cel de la finalul anului 2020, cu un anumit procent-țintă.

Facilitatea se aplică începând cu impozitul anual datorat

pentru anul în curs, 2021, ceea ce înseamnă că reducerea se va reflecta în declarația depusă în anul 2022. Pentru a putea determina nivelul capitalului propriu (ajustat, după caz) de la finalul anului, pe baza situațiilor financiare, termenul de depunere a declarației anuale de impozit pe profit este decalat cu 3 luni – 25 iunie în loc de 25 martie.

Pot beneficia de această reducere și plătitorii de impozit pe profit ce aplică un an fiscal diferit de anul calendaristic, criteriile și termenele relevante având în vedere anul fiscal aplicabil în cazurile respective. Mai mult, pot beneficia de această reducere nu doar plătitorii de impozit pe profit, ci și plătitorii de impozit pe veniturile microîntreprinderilor sau companiile care plătesc impozit specific. Nu sunt însă eligibile companiile reglementate de BNR sau ASF.

Deducerea ajustărilor pentru deprecierea creanțelor neîncasate crește la 50%. În prezent, cheltuielile cu provizioanele/ajustările pentru deprecierea creanțelor neîncasate, mai vechi de nouă luni, sunt deductibile în limita a 30% din valoarea acestora, cu anumite excepții. Prin modificările aduse prin Legea nr. 296/2020, acestea ar fi trebuit să devină deductibile integral începând chiar cu 2021, doar că prevederea a fost suspendată pentru un an. În cele din urmă, prin Ordonanța nr. 8/2021, deducerea integrală a fost înlocuită cu o deducere de 50%, ce va fi aplicabilă începând cu 1 ianuarie 2022.

Deocamdată însă, nu sunt noutăți privind eliminarea limitării deductibilității pierderilor din vânzarea creanțelor neîncasate. În ciuda numeroaselor discuții dintre mediul de afaceri și autorități, ea a rămas la 30% din valoarea lor, afectând, în continuare, curățarea bilanțurilor companiilor de creanțe neperformante, dar și finanțarea prin operațiuni de factoring.

Consolidarea fiscală. Premieră în România: începând cu anul 2022, companiile plătitoare de impozit pe profit și care fac

parte din același grup de afaceri pot opta să aplice consolidarea fiscală în ceea ce privește impozitul pe profit. Prin urmare, societățile implicate vor putea compensa pierderile fiscale ale unora dintre ele cu profiturile impozabile ale celorlalte, datorând astfel un impozit pe profit doar pentru profitul impozabil net obținut la nivel cumulat.

Există anumite condiții de aplicare a consolidării fiscale, cum ar fi existența unei dețineri de cel puțin 75%. Aceasta poate fi directă sau indirectă, cuprinzând o serie de structuri de deținere eligibile cum ar fi cazul unei societăți care o deține pe cealaltă direct sau indirect, cazul unui acționar comun, direct sau indirect, pentru societățile implicate sau o combinație între cele două. De asemenea, poate intra în consolidare cu societățile românești și sediul permanent al unei societăți străine, în condițiile în care există deținerea minimă amintită anterior.

Societățile care doresc să aplice consolidarea fiscală trebuie să depună o declarație în acest sens la ANAF, cu cel puțin 60 de zile înaintea începerii primului an fiscal relevant. Astfel, în cazul societăților ce aplică anul calendaristic drept an fiscal, termenul pentru a putea aplica consolidarea fiscală începând cu 1 ianuarie 2022 a trecut și vor putea aplica regimul doar începând cu 1 ianuarie 2023. În același timp, pentru societățile ce aplică un an fiscal diferit de anul calendaristic, este încă posibilă aplicarea regimului de consolidare fiscală începând chiar din anul 2022.

Având în vedere pârghiile favorabile puse la dispoziție de legislația fiscală pentru 2022, companiile pot să folosească aceste instrumente de reducere a costului cu impozitul datorat și să pună la punct o strategie, în care să stabilească care este calea cea mai convenabilă pentru business-ul pe care îl derulează.

Gabriel Biriş: PNRR și Revizuirea cadrului fiscal (Reforma nr. 4)

Citim în Planul Național de Redresare și Reziliență (denumit în continuare „PNRR”) câteva enunțuri ce pot fi deosebit de importante în ceea ce privește evoluția pe termen scurt și mediu a legislației noastre fiscale, legislație care a suferit extrem de multe modificări începând cu anul 2015, an în care noul Cod fiscal a fost aprobat de Parlament.

Primul enunț are o aplicare mai generală, cu care sunt în perfect acord: „Prin această reformă, legislația fiscală românească este supusă unei analize amănunțite, cu asistența tehnică furnizată de o instituție independentă, în special în domeniul impozitelor și contribuțiilor sociale datorate pe veniturile obținute de persoane fizice, al impozitului pe profit (inclusiv în ceea ce privește regimurile speciale care pot face obiectul unor derogări) (...)”.

Al doilea enunț se referă la impozitul pe clădiri, cu care, de asemenea, sunt de acord și pe care îl salut: „Revizuirea impozitului pe proprietate, în special în ceea ce privește diferitele regimuri de impozitare a clădirilor, în funcție de statutul proprietarului (persoana juridică sau persoana fizică), vizează abordarea potențialului arbitraj între cele două sisteme de impozitare (...), precum și *stabilirea automată* a valorii impozabile a proprietăților supuse impozitelor locale” (s.n.).

Al treilea enunț, tot cu privire la impozitul pe clădiri, pe care însă îl dezavuez total pentru motivele pe care le voi

detalia mai jos: „obiectivul celei de-a doua măsuri este întreruperea practicii de folosire a unei baze impozabile care nu este legată de *valoarea de piață*” (s.n.).

Voi începe cu primul text ce are potențialul de a obliga România (în contra voinței politice exprimate până acum) să își facă ordine în legislația fiscală, legislație ce asigură majoritatea veniturilor bugetului consolidat.

Pentru a înțelege atât motivul introducerii acestei prevederi, cât și posibilele evoluții ulterioare ca urmare a asumării acestei reforme de către România, vom analiza în cele ce urmează (o parte din) măsurile de politică fiscală implementate în ultimii ani. Aceste măsuri au dus la erodarea bazei de impunere, în special în ceea ce privește impozitul pe venit și contribuțiile sociale, dar și al impozitului pe profit. Reforma implică și revizuirea impozitelor pe proprietate și a impozitelor verzi, dar acestea nu vor face obiectul acestei analize.

1. **Impozitul pe profit**

Regula generală prevede obligația companiilor românești sau a celor străine care operează în România prin intermediul unui sediu permanent la plata unui impozit pe profit de 16% (diferența dintre veniturile impozabile și cheltuielile deductibile). În anul 2001, a fost introdus și un regim simplificat pentru microîntreprinderi, care puteau plăti un impozit de 1,5% din cifra de afaceri, dar doar dacă aceasta nu depășea 100.000 euro/an, regim supus ulterior mai multor modificări, inclusiv eliminarea și mai apoi reintroducerea lui.

Două măsuri recente au făcut însă ca doar puțin sub 5% dintre companiile înregistrate în România să mai declare și să

plătească impozit pe profit:

- Legea nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități[1] – în HoReCa a eliminat, începând cu anul 2017, impozitul pe profit pentru toate hotelurile și restaurantele mari și foarte mari (cu cifra de afaceri peste 1 milion euro/an) și l-a înlocuit cu un impozit specific, calculat în funcție de suprafață și locație (pentru restaurante), de clasificare, de număr de locuri de cazare și locație (pentru hoteluri și complexuri hoteliere, acestea din urmă plătind impozit specific doar pe locurile de cazare, nu și pe restaurante, baruri sau alte activități generatoare de profit);
- U.G. nr. 3/2017[2] a ridicat plafonul pentru microîntreprinderi la 500.000 euro, iar, ulterior, O.U.G. nr. 79/2017[3] la 1.000.000 euro, excluzând din sfera de aplicare a impozitului pe profit majoritatea companiilor din România. În plus, O.U.G. nr. 79/2017 a permis folosirea regimului microîntreprinderilor și pentru activități de consultanță și management, erodând astfel și baza fiscală pentru impozitul pe venit și contribuții sociale.

2. Impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii

Reglementarea acestui domeniu deosebit de sensibil a suferit (extrem de) multe modificări în ultimii ani, care au avut multiple implicații, atât în ceea ce privește structura veniturilor bugetare, a erodării bazei de impunere, cât și a amplificării inechităților între diverse categorii de contribuabili:

- U.G. nr. 79/2017 a introdus (din anul 2018) așa-numita „revoluție fiscală”, eliminând contribuțiile la pensii (CAS) și sănătate (CASS) de la angajator și mutându-le la angajat. Această soluție nu era nouă, ea fiind pentru prima dată prezentată într-un proiect de ordonanță de urgență a Guvernului, în septembrie 2016, la care s-a renunțat, numai că această mutare nu a fost deloc neutră:
- CAS angajat a devenit 25%, față de propunerea anterioară de 21%, cotă ce permitea un transfer neutru. Practic, CAS a crescut cu 19%, măbind în mod corespunzător veniturile bugetului de pensii;
- CASS angajat a devenit 10%, față de propunerea anterioară de 8,9%, măbind în mod corespunzător veniturile la bugetul de asigurări de sănătate;
- impozitul pe venit a fost redus de la 16% la 10%, pentru a compensa creșterile de CAS și CASS și a nu afecta salariul net al angajaților;
- baza de calcul a CAS și CASS pentru salarii și venituri asimilate salariilor a rămas salariul brut fără plafonare, însă baza de calcul a CAS pentru contribuabilii care obțin venituri din activități independente a devenit egală cu salariul minim (anterior era la alegerea contribuabilului – între salariul minim și 5 salarii medii –, dar procentul era de 10,5%), iar baza de calcul a CASS pentru contribuabilii care obțin venituri din activități independente, din închiriere sau din investiții mai mari decât echivalentul a 12 salarii minime într-un an a devenit egală cu salariul minim, indiferent de suma veniturilor (din anul 2017, baza de calcul a CASS, 5,5%, era plafonată la 5 salarii medii pe fiecare tip de venit în parte, anterior baza de calcul nefiind plafonată);
- veniturile din drepturi de autor au fost scoase din categoria veniturilor din activități independente și incluse într-un capitol distinct, astfel încât prevederile existente cu privire la retratarea de către

ANAF a activităților independente (în dependente) să nu mai fie aplicabile, guvernul evitând astfel ca, în campaniile de retratare a unor astfel de venituri, să mai aibă conflicte cu presa. În plus, persoanele care obțineau venituri din drepturi de autor și care aveau și alte tipuri de venituri (salarii, venituri din activități independente) deveneau exceptate de la obligația de plată a CAS și CASS pentru veniturile din drepturi de autor.

Rezultatul acestui set de măsuri a fost următorul:

- aproximativ 13 miliarde de lei au fost transferați de la bugetul de stat (prin reducerea de la 16% la 10% a impozitului pe venit) la bugetul de pensii, ceea ce a permis politicienilor să susțină că sunt fonduri pentru creșterea accelerată a pensiilor, creștere care a și avut loc în anii următori, adâncind deficitul bugetului consolidat până la cifrele amețitoare din prezent;
- sarcina fiscală pe muncă (salarii sau asimilate salariilor) a rămas extrem de ridicată (41,25% din costul angajatorului), însă sarcina fiscală pentru veniturile din activități independente a scăzut de la 21,5% (5,5% CASS + 16% impozit pe venit) la puțin peste 10% (10% din salariul minim + 10% impozit). Diferențele imense între sarcina fiscală pe muncă (41,25%) și sarcina fiscală pentru veniturile din activități independente (10% + CASS în sumă fixă), dar și diferența față de sarcina fiscală pe veniturile din microîntreprinderi (sub 6%) au descurajat creșterea conformării voluntare și au stimulat apelarea la forme alternative de remunerare (contracte de prestări servicii, inclusiv consultanță și management).
- U.G. nr. 3/2017 a introdus (din februarie 2017) scutirea de impozit pe salarii (atunci 16%, acum 10%) pentru angajații sezonieri din HoReCa;
- U.G. nr. 114/2018[\[4\]](#) a introdus (începând cu anul 2019)

scutirea de impozit pe salarii (10%), dar și a CASS (10%) pentru toți angajații din construcții sau din industria producătoare de materiale de construcții, pentru salariile sub 30.000 lei/lună. Angajații din aceste domenii de activitate au rămas însă asigurați în sistemul național de sănătate, fără însă să contribuie la finanțarea acestuia;

- au fost păstrate scutirea de impozit pe salarii a programatorilor (introdusă încă din anul 2001) și scutirea de impozit pe salariu a angajaților din sectorul cercetare/dezvoltare (introdusă în anul 2016, dar neaplicabilă în lipsa unor norme de aplicare clare).

Ce se poate face? Tehnic, nu este deloc complicat. Trebuie doar să acceptăm că designul legislației fiscale trebuie să țină cont de mărimea veniturilor/câștigurilor, fără a fi create categorii privilegiate de contribuabili.

Refacerea bazei pentru impozitul pe profit poate fi făcută relativ ușor, prin eliminarea impozitului specific și reducerea plafonului pentru impozitul pe venitul microîntreprinderilor la un nivel rezonabil, coroborat cu restrângerea posibilității de a abuza de acest regim simplificat prin limitarea numărului de microîntreprinderi pe care un contribuabil le poate înființa și a domeniilor de activitate în care regimul poate fi folosit.

Refacerea bazei de impunere la impozitul pe venit și contribuții sociale este ceva mai complicată, pentru că trebuie ținut cont de faptul că CAS și CASS nu sunt impozite, ele implică contraprestații (asigurare de pensii, de sănătate); deci, chiar dacă aceste contribuții continuă să se bazeze pe principiul solidarității, baza lor de calcul trebuie plafonată la un nivel rezonabil. Un astfel de nivel poate fi stabilit la maximum 3 salarii medii/lună, calculat prin raportare la suma veniturilor obținute de contribuabil,

coroborat cu eliminarea tuturor scutirilor sau tratamentelor preferențiale existente în prezent. Tehnic, nu este complicat, instrumentele necesare adoptării acestei soluții (mutarea CAS, CASS la angajat + Declarația unică de impunere) fiind deja implementate.

Considerentele de mai sus sunt valabile și pentru celelalte impozite.

3. Impozitul pe clădiri – ce avem acum și de ce trebuie reformat sistemul?

Actualul sistem de impozitare a clădirilor, introdus din anul 2016, prin noul Cod fiscal aprobat în anul 2015, este o evoluție a celui existent înainte de anul 2016, atunci când existau diferențe uriașe ale impozitului între persoane juridice și persoane fizice (pentru aceeași clădire, impozitul datorat de o persoană juridică putând fi și de 100 de ori până la 10.000%!!! mai mare decât cel datorat de persoana fizică).

Reforma introdusă în anul 2015, bazată în mare parte pe propuneri făcute inclusiv de mine de-a lungul timpului, ar fi trebuit să atingă două obiective (ambele reluate în primul enunț): eliminarea diferențelor uriașe de impunere între persoane fizice și persoane juridice, stabilirea unei baze impozabile unitare (în funcție de tipul clădirii, dar și cu ajustări în funcție de localitate/zona în cadrul localității), plecând de la grila deja existentă pentru clădirile deținute de persoane fizice, urmând a fi păstrată doar diferențierea în funcție de destinația clădirii (rezidențial/comercial) prin cotele de impunere (evident, cote mai mici pentru rezidențial).

Din păcate, a ieșit altceva, iar acum avem nu două, ci cinci categorii:

1. **clădiri rezidențiale deținute de persoane fizice**, pentru care impozitul se determină prin înmulțirea bazei impozabile cu procentul de impozit, care este stabilit prin hotărârea consiliului local, între 0,08% și 0,2%. Baza impozabilă se calculează prin înmulțirea suprafeței construite desfășurate cu valoarea prevăzută în Codul fiscal (între 1.000 lei/mp și 75 lei/mp, în funcție de tipul clădirii) și coeficienții de ajustare în funcție de rangul localității și zona în cadrul localității (între 2,6 și 0,9). Mai sunt, de asemenea, stabiliți câțiva coeficienți de reducere a impozitului, pentru apartamentele situate în imobile cu mai mult de 8 apartamente și mai mult de 3 etaje (-10%) sau în funcție de vechime (-50% pentru clădiri mai vechi de 100 de ani, -30% pentru clădiri mai vechi de 50 de ani, -10% pentru clădiri mai vechi de 30 de ani);
2. **clădiri nerezidențiale deținute de persoane fizice**, pentru care impozitul se determină prin aplicarea unei cote cuprinse între 0,2 și 1,3% aplicate asupra valorii rezultate în urma raportului de expertiză sau – în cazul în care nu există raport de expertiză – prin aplicarea unei cote de 2% asupra valorii determinate pentru clădiri rezidențiale;
 - **clădiri cu destinație mixtă**, pentru care impozitul se calculează pro-rata în funcție de destinație, conform formulelor de mai sus, iar, în cazul în care nu se poate determina conform acestui algoritm, impozitul este de 0,3% din valoarea impozabilă calculată pentru rezidențial;
1. **clădiri cu destinație rezidențială deținute de persoane juridice**, pentru care impozitul se calculează prin aplicarea unei cote cuprinse între 0,08% și 0,2% asupra valorii impozabile, conform raportului de evaluare care trebuie refăcut nu mai târziu de 5 ani. În cazul în care

valoarea nu este actualizată, se aplică un impozit de 5%;

- 2. clădiri cu destinație nerezidențială deținute de persoane juridice**, pentru care impozitul se calculează prin aplicarea unei cote cuprinse între 0,2% și 1,3% asupra valorii impozabile, conform raportului de evaluare care trebuie refăcut nu mai târziu de 5 ani. În cazul în care valoarea nu este actualizată, se aplică un impozit de 5%.

De precizat că valoarea impozabilă este fie valoarea de achiziție, fie costul de construcție sau valoarea rezultată în urma evaluării. În plus, autoritățile locale pot stabili, prin hotărârea consiliului local, cote mai mari de impozit, fără însă a putea depăși cu mai mult de 50% cotele maxime stabilite. De menționat și că ANEVAR a stabilit un standard special de evaluare (GEF 500), standard care, practic, a aliniat valorile impozabile rezultate în urma evaluărilor cu cele din grila pentru persoane fizice/rezidențial.

După cum vedem, pentru aceeași clădire, impozitul poate varia extrem de mult, mai ales că, din motive evident electorale (companiile nu votează), consiliile locale au stabilit cote de impunere mai aproape de minim pentru persoane fizice și de maxim (majorate) pentru persoane juridice.

Doar cu titlu de exemplu, pentru un apartament de 75 mp într-un bloc din centrul Bucureștiului cu destinație rezidențială, impozitul poate fi:

– pentru persoana fizică: $1.000 * 2,6 * 75 * 90\% * 0,08\% = 140,4$ lei (impozit anual);

– pentru persoana juridică: $1.000 * 75 * 0,3\% = 585$ lei (+416%).

Pentru același spațiu folosit ca sediu de firmă, impozitul va fi:

- pentru persoana fizică: $1.000 * 2,6 * 75 * 0,2\% = 390$ lei. Dacă omite să facă reevaluarea: 3.900 lei;
- pentru persoana juridică: $1.000 * 2,6 * 75 * 1,85\% = 3.607,5$ lei (+925%). Dacă omite să facă reevaluarea: 9.750 lei.

Observă, aşadar, că diferenţele sunt semnificative, primul enunţ fiind cât se poate de corect, sistemul trebuie reformat pentru a elimina aceste diferenţe semnificative. În plus, acest sistem cu reevaluări periodice (introdus într-o vreme în care România avea hiperinflaţie şi păstrat ulterior) a condus şi la foarte multe litigii între contribuabili şi DITL, practica acestora din urmă fiind să nu facă deloc prevenţie, ci doar să aştepte greşeala contribuabilului pentru a emite decizii de impunere cu cota majorată.

3.1. De ce valoarea de piaţă nu trebuie să fie un criteriu pentru stabilirea impozitului pe clădiri?

Sunt multe motive pentru care consider că stabilirea impozitului pe clădiri în funcţie de valoarea de piaţă este o imensă greşeală. Am scris despre aceasta încă din anul 2007 [Despre competitivitate (3), în Business Standard, 27.11.2007] şi am dedicat o secţiune în cartea publicată în anul 2012 (Secţiunea 13.1.3. din „Despre fiscalitate şi competitivitate”, Ed. Universul Juridic). Voi relua în cele ce urmează argumentele aduse de-a lungul timpului, în speranţa că această bazonie nu va fi implementată.

1. i) Valoarea de piaţă fluctuează foarte mult în funcţie de condiţiile de piaţă

Dobânzile și disponibilitatea creditului pentru cumpărători/investitori sunt extrem de importante, dobânzile mici (precum cele de azi) ducând imediat la creșterea cererii și, deci, și a prețurilor, atât pentru apartamente, cât și pentru proprietăți comerciale a căror valoare de piață depinde de veniturile din chirii generate de clădire și de yield (yield care este direct legat de dobânzi). Deja asistăm la discuții cu privire la o „bulă imobiliară”, creată de dobânzile minime istorice și de lichiditatea uriașă din piață, care este alimentată și de programele guvernamentale de sprijin în pandemie. Aceste măsuri, pe lângă programe de genul „Noua Casă”, au dus la creșterea cererii (în special pe segmentul rezidențial) și a prețurilor. Nu este deloc normal ca proprietarul locuinței în care își duce viața să fie afectat de bulele pieței, bule în care el nu participă. Trebuie să ținem cont și că România este țara cu cele mai multe locuințe în proprietate din Uniunea Europeană...

1. *ii*) Valoarea de piață fluctuează foarte mult în funcție de locație

Nu este deloc neuzual ca prețurile unui apartament în același cartier să varieze semnificativ în funcție de priveliștea pe care apartamentul o oferă, de etaj, dar și de calitatea vecinilor. Un apartament într-un bloc din care răsună manelele sau care are „spărgători de semințe” la intrare va fi semnificativ mai ieftin decât unul în aceeași zonă care nu are astfel de „beneficii”, motiv pentru care, în mai toate dezvoltările rezidențiale noi de astăzi, cumpărătorii sunt obligați să respecte regulamente de condominiu stricte, astfel încât valoarea de piață să fie cât mai puțin afectată de astfel de comportamente... Legarea valorii impozabile de

valoarea de piață va implica deci rapoarte noi de evaluare (periodice) pentru milioane de locuințe, ceea ce este complet absurd. Pe lângă costurile prohibitive pentru cetățeni (costuri care depășesc, în cele mai multe cazuri, cu mult impozitul anual), ar apărea și o problemă pentru ANEVAR, în România neexistând atât de mulți evaluatori care să le poată face în timp util.

iii) Valoarea de piață generează costuri administrative și impredictibilitate

Cine va procesa milioanele de declarații de impunere noi ce vor trebui depuse în urma introducerii acestui criteriu? Funcționarii publici? Câți angajați mai trebuie și la ce costuri se ridică? În plus, acest criteriu, dacă ar fi introdus, ar face imposibilă o bugetare multianuală coerentă, o bună parte a veniturilor orașelor și comunelor devenind dintr-o dată foarte volatilă, piața putând nu numai urca, ci și coborî abrupt, așa cum, de altfel, s-a și întâmplat în perioada 2009-2010.

iv) Valoarea de piață va duce la explozia costurilor pentru chiriași

Marea majoritate a contractelor de închiriere în clădirile de birouri sunt „triplu net”, chiriașul urmând să suporte, pe lângă chirie și costul utilităților (proprie și pe spațiile comune), costul managementului clădirii, dar și al impozitului suportat de proprietar, impozit inclus în *service charge*. Să facem un calcul simplu pentru a vedea ce ar însemna aceasta astăzi, când, conform GEF 500, valoarea impozabilă este de

2.600 lei/mp la o clădire închiriată cu 14 euro/mp/lună, în contextul în care piața oferă un yield de 7,5%. Înmulțim chiria lunară de 14 euro cu 12 luni și obținem 168 euro/mp/an. Un yield de 7,5% ne dă o valoare impozabilă de 2.240 euro/mp, ceea ce, la un curs de 4,9 lei/1 euro, înseamnă 11.000 lei/mp. Socotim cât ar fi impozitul suplimentar, luând cota de 1,8%: $(11.000 - 2.600) * 1,8\% = 151,2$ lei/mp/an, ceea ce înseamnă că ar crește costurile cu închirierea sediului cu 2,6 euro/mp/lună, adică cu aproape 20%. O astfel de fluctuație nu are cum să aducă predictibilitate în niciun model de business!

v) Valoarea de piață „amendează” investițiile în calitate

Valoarea de piață a unei clădiri va depinde, în mod evident, de calitatea materialelor folosite pentru instalații și finisaje, de calitatea arhitectonică, dar și de calitatea administrării. Or, știm cu toții, calitatea costă! Un investitor își poate asuma o investiție mai mare într-o investiție de calitate, cu gândul că și-o poate recupera printr-o chirie mai mare, dar care va atrage după sine o valoare de piață și un impozit (anual!) mai mare. Aceasta îl va face pe investitorul nostru să reconsidere opțiunea investiției în calitate, investiție pe care nu și-o va putea recupera în contextul în care chiriașul se uită la costul total al contractului (inclusiv impozitul)... Să recapitulăm ce ne va aduce legarea valorii impozabile de valoarea de piață:

- descurajarea investițiilor imobiliare de calitate;
- costuri uriașe de administrare, atât pentru contribuabili, cât și pentru DITL;
- incertitudine cu privire la costuri (pentru proprietari/chiriași) și la venituri (pentru DITL).

Asta vrem?

4. Ce cred eu că trebuie făcut?

Nimic altceva decât ceea ce susțineam că trebuie făcut și în anul 2007, când am abordat pentru prima dată acest subiect, și anume:

– păstrat și extins ceea ce avem acum bun, și anume:

1. grila de valori impozabile prevăzută în acest moment pentru calculul valorii impozabile pentru imobilele cu destinație rezidențială deținute de persoane fizice, soluție ce ar trebui extinsă pentru calculul valorii impozabile la toate clădirile (deja realitate, prin GEF 500);
2. diferențierea prin cotele de impunere între imobilele folosite pentru locuire și cele cu destinație nerezidențială.

– eliminat ceea ce avem acum greșit, și anume:

1. posibilitatea consiliilor locale de a introduce cote diferite pentru persoane juridice față de persoane fizice;
2. prevederea cu privire la reevaluări periodice, care, pe lângă faptul că generează costuri inutile, generează și riscuri extrem de mari în cazul în care contribuabilii fie nu înregistrează corect rapoartele de reevaluare, fie pur și simplu DITL nu este de acord cu ele și le contestă.

Ciudat este că, într-o variantă intermediară a PNRR, se renunțase la această formulare (stabilirea valorii impozabile în funcție de valoarea de piață) și se introdusesse o formulă cu privire la calculul automat al valorii impozabile ce

permitea implementarea soluției descrise mai sus. Eu unul consider această formulă mult mai eficientă din toate punctele de vedere (justețea așezării sarcinii fiscale, ușurința administrării atât pentru contribuabili, cât și pentru DITL, stimularea investițiilor în clădiri de calitate superioară etc.).

Evident, trebuie avută o discuție serioasă și cu privire la nivelul impunerii, nivelul actual (pentru locuințe deținute de persoane fizice) pârându-mi-se mai degrabă unul derizoriu, fiind, în opinia mea, doar o altă formă de exprimare a populismului omniprezent în decizia politică din ultimele decenii.

[1] Publicată în M. Of. nr. 812 din 14 octombrie 2016.

[2] Publicată în M. Of. nr. 16 din 6 ianuarie 2017.

[3] Publicată în M. Of. nr. 885 din 10 noiembrie 2017.

[4] Publicată în M. Of. nr. 1116 din 29 decembrie 2018.

Acesta este Editorialul [nr. 5/2021 al revistei Tax Magazine](#).

Sondaj PwC: 82% dintre companii sunt familiarizate cu noua raportare SAF-T la

ANAF, dar 42% nu s-au pregătit încă

Majoritatea companiilor (82%) respondente la un sondaj realizat de PwC România sunt familiarizate cu noua raportare privind fișierul standard de control fiscal (SAF-T), deși au încă neclarități, și doar 8% au precizat că știu exact ce au de făcut conform noilor prevederi legale.

Deși obligația va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2022 pentru unii contribuabili, 42% dintre respondenți spun că nu au făcut niciun demers pentru noua raportare, în timp ce 22% au arătat că se află în proces de identificare a unei soluții IT, iar alți 22% că au discutat cu diverși consultanți.

„Principalul rol al fișierului SAF-T este de a standardiza transferul de informații între administrațiile fiscale și contribuabili, iar experiența altor state membre ne arată că adoptarea acestei raportări va aduce numeroase beneficii atât companiilor, cât și administrației fiscale, precum: reducerea timpului aferent efectuării inspecțiilor fiscale, inclusiv al rambursărilor de TVA, eliminarea inechităților privind abordarea în cadrul controalelor fiscale, prin adoptarea unor proceduri mai transparente sau descurajarea concurenței neloiale pe piață. Prin implementarea SAF-T, România va face un pas important în programul de modernizare și de digitalizare a ANAF, necesar pentru îmbunătățirea capacității de colectare a TVA și a celorlalte taxe și impozite”, a declarat **Daniel Anghel, Partener și Lider al Departamentului de Consultanță Fiscală și Juridică, PwC România.**

În ceea ce privește calendarul pregătirii pentru implementare, 14% dintre companiile respondente spun că vor fi gata să

depună fișierul până pe 28 februarie 2022, în timp ce 39% îl vor putea depune până la 31 iulie 2022, 31% după 1 august anul viitor și 16% în 2023.

„Două treimi dintre respondenți au arătat că motivele pentru pregătirea insuficientă în vederea respectării termenului legal de depunere SAF-T este timpul necesar pentru adaptarea sistemelor ERP. Alte cauze ale întârzierii îl reprezintă faptul că informațiile cerute de SAF-T se află în diverse sisteme, nu doar în sistemele ERP, sau lipsa unor explicații clare privind structura fișierului de raportare. Pentru a putea demara noua raportare, companiile trebuie să identifice în sistemele proprii elemente obligatorii solicitate prin acest fișier, să-și alinieze datele la cerințele SAF-T și să pregătească fișierele pe structura și formatul solicitate de ANAF”, a arătat **Anca Macovei, Director, Tax Technology, PwC România.**

Fișierul standard de control fiscal (SAF-T) devine obligatoriu de anul viitor, însă etapizat și diferit în funcție de categoria din care fac parte contribuabilii. ANAF a publicat Ordinul nr. 1783/2021 pentru implementarea SAF-T, care conține: natura informațiilor care trebuie declarate, modelul de raportare, procedura, condițiile, termenele și datele de transmitere.

Mai multe detalii despre raportarea SAF-T [aici.](#)

București, 17 noiembrie 2021

Tax Magazine nr. 5 septembrie – octombrie 2021

Editorial

- **Gabriel Biriș**

PNRR și Revizuirea cadrului fiscal (Reforma nr. 4)

De actualitate

- **Ioana Chiculiță, Daniel Jinga**

Work From Anywhere – viitorul pieței muncii?

Impozite directe

- **Delia Cataramă, Mihaela Ardeleanu, Andreea Balaci**

Cum evaluăm oportunitatea aplicării regimului de consolidare fiscală în domeniul impozitului pe profit?

- **Mihai Petre**

Taxa pe carbon, o nouă taxă propusă de Comisia Europeană asupra importurilor

Procedură fiscală

- **Anca Părău**

Comunicarea actelor administrative fiscale – între lege și practica organului fiscal

- **Georgiana Iancu, Diana Lupu**

EY SAF-T Index: Extinderea termenului de grație este considerată „binevenită și necesară” de marii contribuabili

- **Georgiana Iancu**

Noi clarificări importante SAF-T și alte implicații ale listei mărite a marilor contribuabili

Jurisprudență fiscală națională

- **Daniela-Ioana Stăncioi, Viorel Terzea**

Sinteză de jurisprudență fiscală națională comentată

- Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada septembrie-octombrie 2021

Premieră în piața muncii: Salariații carantinați vor avea concedii medicale plătite, chiar dacă ele se vor suprapune

Autor: Simona Tudor, HR & Payroll Manager, Global Compliance and Reporting, EY România

Salariații aflați în carantină vor avea concediile medicale plătite și în cazul în care ele se vor suprapune de-a lungul perioadei prevăzute de lege. Este o premieră generată de situația medicală pe care o traversăm. Astfel, asigurații vor avea dreptul la o indemnizație calculată începând cu prima zi de concediu până în ultima zi de incapacitate de muncă.

Cum în ultimele zile asistăm la o creștere nedorită a numărului de îmbolnăviri, din ce în ce mai des au început să apară situațiile în care un salariat este obligat să stea în carantină, care să se continue, în funcție de alte îmbolnăviri din familie, iar zilele de concediu să fie acordate unele în continuarea celorlalte. Concret – un angajat intră în concediu astăzi pentru 14 zile. Dar, în decursul acestora, un membru al familiei manifestă simptome, ceea ce face ca zilele de

concediu medical ale salariatului să se prelungească. Astfel, în funcție de deciziile pe care le primește de la Direcția de Sănătate Publică, medicul de familie poate elibera un alt certificat medical pentru aceeași afecțiune, dar cu o altă perioadă, de exemplu, la trei zile după prima zi din concediul medical anterior.

De aceea, este bine de știut, pe de-o parte, că angajatul poate beneficia de concediul medical plătit, pe de alta, că angajatorul trebuie să acorde aceste zile, până când salariatul iese complet din carantină. Totodată, este important să cunoaștem că aceste zile sunt suportate de către stat, iar medicii de familie pot acorda mai multe concedii medicale aceleiași persoane aflate în carantină pentru perioade diferite.

Suportul legal se regăsește în Ordonanța de urgență a Guvernului numărul 158/2005 și în normele sale de aplicare. „Concediul și indemnizația pentru carantină se acordă asiguraților cărora li se interzice continuarea activității din cauza unei boli contagioase, pe durata stabilită prin certificatul eliberat de direcția de sănătate publică”, scrie în ordonanță. „Pentru persoanele asigurate pentru care s-a dispus măsura izolării, certificatele de concediu medical se eliberează de către medicii de familie care au luat în evidență și au monitorizat aceste persoane, pentru o perioadă stabilită în funcție de evoluția bolii și durata monitorizării”, se mai precizează în același document. Chiar și persoanele care nu sunt confirmate ca infectate vor primi concediul medical pentru a se putea carantina, pe baza documentului eliberat de către direcția de sănătate publică județeană sau, după caz, a municipiului București, și pentru perioada înscrisă în acesta.

Și salariații cu contract pe perioadă determinată, dacă termenul pentru care a fost încheiat contractul de muncă s-a încheiat, vor putea primi concediu medical, dar, în cazul lor, indemnizația va fi suportată de Fondul național unic de

asigurări sociale de sănătate, ei trebuind să depună certificatul medical direct la Casa de Sănătate la care este arondat medicul de familie al beneficiarului.

Calculul și plata indemnizațiilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență, cu normele de aplicare, se face pe baza certificatului de concediu medical eliberat în condițiile legii, care constituie document justificativ pentru plată, prezentat plătitorului în termen (angajator, instituția care administrează bugetul asigurărilor pentru șomaj, casa de asigurări de sănătate, care trebuie să facă lunar plata indemnizației).

În cazul în care angajatorul își suspendă temporar activitatea sau activitatea sa încetează prin divizare, fuziune, dizolvare, reorganizare, lichidare, reorganizare judiciară, lichidare judiciară, faliment sau prin orice altă modalitate prevăzută de lege, drepturile care s-au născut anterior ivirii acestor situații, între care și concediile medicale, se vor achita din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de către casele de asigurări de sănătate unde medicul de familie al asiguratului are încheiată convenție.

Și un ultim aspect demn de menționat – durata concediului pentru carantină nu se va scădea din numărul zilelor de concediu medical la care are dreptul un asigurat pentru alte tipuri de afecțiuni.

Producătorii și importatorii de medicamente ar putea fi

obligați să finanțeze colectarea și eliminarea medicamentelor expirate

Autori:

***Georgiana Iancu, Partener, coordonatorul Departamentului de
taxe indirecte, EY România***

Daniela Neagoe, Senior Manager, Comerț Internațional, EY România

Producătorii de medicamente ar putea suporta costurile de gestionare a deșeurilor de medicamente de la populație, fie în mod direct, prin contractarea serviciilor de colectare și tratare a deșeurilor de către operatori economici autorizați, fie în mod indirect, prin organizații pentru implementarea răspunderii extinse a producătorilor (OIREP). Este ceea ce se va întâmpla dacă și deputații vor vota proiectul de Lege aprobat de Senat. Mai mult, ar urma să fie instituit un sistem de verificare încrucișată a cantităților de deșeurii de medicamente raportate de către producători, operatori economici, OIREP și puncte de desfacere a medicamentelor, pentru un control strict al acestora, sub două sancțiuni deloc de neglijat – amendă și/sau suspendarea ori retragerea licenței. Prevederile aprobate la 11 octombrie de către Senat și intrate în dezbaterile Camerei Deputaților vin, în acest fel, să completeze legislația existentă, să simplifice preluarea medicamentelor expirate de către farmacii și să crească gradul lor de colectare și gestionare.

Dacă, până acum, problema deșeurilor de medicamente era incomplet reglementată și rezolvarea venea, în principal, de la farmacii, care preluau de la populație medicamentele expirate, iată că de aici înainte ea va căpăta un cadru strict. Astfel, producătorii și importatorii de medicamente vor avea, de aici înainte, obligația gestionării deșeurilor de ambalaje și vor trebui să achite o contribuție anuală de 30 lei/kg pentru deșeurile care nu au fost colectate și eliminate.

Tot producătorii și importatorii de medicamente vor fi responsabili pentru finanțarea colectării și eliminării

deșeurilor, considerate a fi, de exemplu, medicamente expirate, cu ambalaje deteriorate sau retrase de pe piață de producători. Ca și în cazul deșeurilor de ambalaje, aceștia pot opta să realizeze acest lucru atât în mod individual, cât și prin intermediul unei organizații de implementare privind răspunderea extinsă a producătorului (așa-numitele OIREP). OIREP-urile vor putea funcționa doar în urma aprobării primite de la o comisie care ar urma să fie reglementată de către Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor.

Pentru introducerea pe piață a produselor care se supun Legii nr. 353/2021, producătorii trebuie să se înregistreze la Administrația Fondului pentru Mediu și vor avea o obligație de a declara Direcției Politice a Medicamentului, o evidență cantitativă.

De asemenea, proiectul de lege precizează și obligațiile ce le revin OIREP-urilor, care vor trebui să raporteze lunar către Administrația Fondului pentru Mediu, pe bază de documente justificative, cantitatea de deșeuri de substanță farmaceutică colectată și eliminată. Și OIREP-urile vor avea obligația de a plăti anual, către Administrația Fondului pentru Mediu, contribuția de 30 lei per kilogram de deșeuri, pentru deșeurile care nu au fost colectate și eliminate. Pentru situația în care OIREP intră în procedura insolvenței, această obligație se va imputa producătorului.

Potrivit proiectului de Lege, obiectivele anuale privind colectarea și eliminarea deșeurilor vor fi următoarele: pentru anul în curs – 10% din greutatea substanței farmaceutice puse pe piață în anul precedent; din anul următor, însă, obiectivele devin mai strânse – 20% din greutatea substanței farmaceutice puse pe piață în anul precedent; iar din cel de-al treilea an – un procent calculat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor.

De asemenea, proiectul de lege stipulează obligații și pentru farmacii, pentru punctele de desfacere care comercializează

către consumatorii finali medicamente, dintre care – să încheie contracte în vederea gestionării deșeurilor cu operatori economici autorizați, să asigure gratuit și fără solicitarea datelor personale, pentru populație, posibilitatea de a se debarasa de deșeuri în recipiente dedicate; să țină evidența lunară a deșeurilor preluate și predate în vederea eliminării și să o raporteze Administrației Fondului pentru Mediu. Însă, conform proiectului, farmaciile nu vor fi considerate colectori în înțelesul Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, și nu vor avea obligația să se autorizeze suplimentar pentru îndeplinirea acestor obligații.

Cum vor influența noile prevederi activitatea companiilor din sectorul farmaceutic? Conform proiectului de lege, neînregistrarea la AFM a producătorilor/ importatorilor va fi considerată infracțiune și sancționată penal sau cu amendă. De asemenea, unele fapte considerate contravenții (de exemplu, lipsa evidențelor) se vor sancționa cu amendă de până la 1% din cifra de afaceri totală din anul financiar anterior sancționării. În cazul în care sunteți un jucător în piața medicamentelor, ar trebui să consultați implicațiile noilor prevederi pentru a vedea cum vă afectează și să pregătiți din timp procesul de raportare, inclusiv evidențele documentare necesare, desemnarea persoanelor responsabile și selectarea partenerilor pentru procesul de colectare.

Experiențele din sectorul bunurilor de larg consum și retail ne-au arătat că acest subiect trebuie tratat cu seriozitate, atât prin prisma impactului asupra contribuțiilor datorate către Administrația Fondului pentru Mediu, cât și prin prisma unor obligații fiscale suplimentare privind TVA și impozitul pe profit, asociate costurilor de colectare și transfer de responsabilitate.

Studiu EY: Reformele fiscale globale și presiunile exercitate de pandemie asupra lanțurilor de aprovizionare amplifică incertitudinile din zona prețurilor de transfer

- 65% dintre respondenți prevăd o creștere a numărului controalelor pe tema prețurilor de transfer în general, iar 53% anticipează o verificare mai atentă a documentelor referitoare la prețurile de transfer;
- 58% plasează noile reglementări internaționale fiscale în top trei riscuri privind prețurile de transfer;
- 76% dintre liderii departamentelor de prețuri de transfer se confruntă cu creșterea volumului și a complexității reformelor fiscale de la nivel global.

Reformele fiscale internaționale și necesitatea reconfigurării lanțurilor de aprovizionare, accelerate de pandemia provocată de COVID-19, alături de digitalizare și schimbările de abordare a inspecțiilor fiscale ale autorităților fiscale de pretutindeni, vor pune o presiune fără precedent asupra departamentelor de prețuri de transfer din cadrul companiilor, potrivit unui nou raport EY. Astfel, respondenții consideră că inspecțiile mai frecvente și mai riguroase vor deveni o regulă: 65% dintre aceștia prevăd o creștere a numărului controalelor pe tema prețurilor de transfer în general, 53% anticipează o verificare mai atentă a documentelor referitoare la prețurile de transfer, iar 48% preconizează controale mai riguroase care să vizeze aspecte multiple sau întregi lanțuri creatoare de valoare.

Ediția 2021 a studiului [EY International Tax and Transfer Pricing](#) sondează opiniile a 979 de profesioniști din domeniul prețurilor de transfer, din 53 de țări și 25 de sectoare de activitate, și evidențiază că gestionarea riscului fiscal va fi principalul factor ce va determina schimbarea modelului de prețuri de transfer, vorbind chiar despre „o eră a schimbărilor în strategia și operațiunile de prețuri de transfer”.

Printre temele menționate de respondenți cu cea mai mare probabilitate de a face obiectul controalelor se numără cele legate de proprietatea intelectuală, cum ar fi localizarea activelor și dreptul de proprietate asupra acestora și controlul riscurilor (menționate de 38% dintre respondenți), sediile permanente (37%) și serviciile de consultanță și management (36%).

În ceea ce privește companiile locale, mai îngrijorătoare decât creșterea numărului de inspecții fiscale în zona prețurilor de transfer sunt schimbările în modalitățile de abordare și în volumul informațiilor solicitate de către autorități.

„Companiile trebuie să își întocmească temeinic dosarele de prețuri de transfer și, mai ales, să fie pregătite pentru a răspunde nu doar repede, ci și într-un mod cât mai cuprinzător la întrebările detaliate din zona prețurilor de transfer ce le vor fi adresate de către autoritățile fiscale în inspecții. Mai mult, anul 2020 nu a fost un an normal din punct de vedere economic, ceea ce în mod cert a provocat variații în zona prețurilor de transfer. De aceea, este extrem de important ca impactul suferit să fie analizat și documentat de companiile asociate. Cum cooperarea și schimbul de informații între autoritățile fiscale, cerințele de raportare și transparență

fiscală vor pune și ele inevitabil o presiune pe domeniul prețurilor de transfer, anticipăm că vom vedea și o continuă creștere a controverselor fiscale în această materie”, avertizează Adrian Rus, Partener, liderul departamentului Prețuri de transfer, EY România.

Potrivit studiului, schimbările fundamentale în dinamica activităților comerciale din întreaga lume, în special restructurarea lanțurilor de aprovizionare și modificarea modelelor de lucru, vor avea un impact real asupra activității din domeniul prețurilor de transfer. 61% dintre directorii executivi sondați au declarat că e posibil să ia o serie de măsuri în următorii doi ani prin care să modifice abordarea organizației lor în legătură cu prețurile de transfer, precum și cu operațiunile, activitățile de conformitate și documentația.

Respondenții au menționat diferiți vectori ai acestor schimbări, printre care modificările aduse modelului lor de afaceri (52%), lanțul de aprovizionare (43%), telemunca (46%) sau presiunea exercitată de aspectele de mediu, sociale și de guvernanță (36%).

În contextul în care organizațiile își desfășoară tot mai mult activitățile prin telemuncă, studiul arată că mulți respondenți anticipează consecințe generate de faptul că lucrătorii lor sunt blocați în afara jurisdicției în care sunt angajați. 47% dintre respondenți deja se confruntă cu aceste probleme, iar 49% anticipează astfel de probleme în următorii doi ani.

Studiul relevă și presiunea resimțită de directorii executivi ai companiilor, generată de evoluțiile recente în domeniul fiscalității internaționale. Astfel, 76% dintre respondenți se confruntă cu dificultățile creșterii volumului și complexității reformelor fiscale de la nivel global, 71% consideră că aceste reforme vor avea drept consecință creșterea costurilor organizațiilor lor asociate cu prețurile

de transfer, iar 30% anticipează că aceste costuri se vor majora cu cel puțin 10% în următorii trei ani.

Reglementările noi sau în evoluție sunt considerate de 58% dintre respondenți drept unul dintre principalii trei factori de risc asupra prețurilor de transfer, iar 25% le menționează drept principalul factor.

România vrea să atragă nomazii digitali și le oferă viză. Este însă suficient?

Autori:

Corina Mîndoiu, Partener Asociat, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România

Iulian Pasniciuc, Senior Manager, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România

Nomazii digitali sau angajații de oriunde, pe care, încă de anul trecut, statele s-au străduit să-i atragă și convingă să-și cheltuiască banii local, oferindu-le de la vize de lucru până la scutiri de taxe, sunt doriți acum și de România. Recent, Senatul a aprobat un proiect de lege care ar urma să le ofere posibilitatea să obțină o viză de ședere temporară, în anumite condiții, unele mai birocratice și complicat de îndeplinit. Așadar, care sunt avantajele și dezavantajele propunerii legislative și ce modificări ar putea fi luate în considerare de Camera Deputaților, forul decident în acest caz?

Potrivit noului proiect de act normativ adoptat de Senat, **nomadul digital** este acel străin angajat cu contract de muncă la o companie înregistrată în afara României, care prestează servicii prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor. Tot **nomad digital** este și străinul care deține o companie înregistrată în afara României, în cadrul căreia prestează servicii prin utilizarea tehnologiei informației și

comunicațiilor și poate desfășura activitatea de angajat sau activitatea din cadrul companiei, de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor.

Astfel, acești nomazi pot obține o viză de lungă ședere, dacă doresc să călătorească și să rămână pe teritoriul României, în timp ce continuă să obțină venituri din prestarea activităților desfășurate la distanță.

Bine de știut. În acest scop, trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să dispună de mijloace de întreținere obținute din activitatea pe care o desfășoară, în valoare de cel puțin trei ori câștigul salarial mediu brut lunar din România pentru fiecare dintre ultimele 6 luni anterioare datei depunerii cererii de viză, precum și pentru întreaga perioadă înscrisă în viză, și să desfășoare activități din care obțin venituri, de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor. Proiectul Senatului nu precizează însă cum anume va face nomadul dovada că utilizează tehnologia informației.

Și acum vine partea complicată, pentru că orice nomad digital are nevoie de o întreagă listă de documente, pentru a-și putea obține viza, și anume: un contract de muncă încheiat cu o companie înregistrată în afara României, prin care să facă dovada prestării de servicii la distanță, prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor sau dovada administrării la distanță și prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor a unei companii înregistrate de cel puțin trei ani la data solicitării vizei de acesta în afara României; un document eliberat de compania angajatoare sau pe care o deține, prin care să fie prezentate toate datele de identificare și de contact, precum și domeniul său de activitate și informații privind reprezentanții legali ai companiei.

Nomadul mai are nevoie și de o scrisoare de intenție, în care trebuie să detalieze scopul deplasării în România și

activitățile pe care intenționează să le desfășoare aici. Iar șirul documentelor necesare nu se oprește aici. Mai e nevoie de un atestat al faptului că, la data solicitării vizei, el sau, după caz, compania pe care o deține, are achitate la zi impozitele, taxele și alte contribuții obligatorii, precum și că nu este înregistrat cu acte și fapte care au sau au avut ca efect evaziunea fiscală și fraudă fiscală.

În plus, este necesară rezervarea unui bilet de călătorie valabil până la destinație, permisul de conducere, cartea verde, o dovadă a asigurării medicale pe întreaga perioadă de valabilitate a vizei, cu acoperire de cel puțin 30.000 euro, un atestat al mijloacelor de întreținere obținute din activitatea desfășurată, în cuantum de cel puțin trei ori câștigul salarial mediu brut lunar din România pentru fiecare dintre ultimele 6 luni anterioare datei depunerii cererii de viză (dar și pentru întreaga perioadă înscrisă în viză) și o dovadă a asigurării condițiilor de cazare. Îi mai trebuie nomadului și un certificat de cazier judiciar sau alt document cu aceeași valoare juridică.

Desigur, dacă autoritatea română competentă mai găsește necesar să solicite altceva, nomadul trebuie să prezinte și alte documente doveditoare.

În cazul în care vrea să își prelungească viza, din nou birocratie, pentru că nomadului îi mai trebuie contractul de muncă, dovada prestării muncii la distanță, prin utilizarea, desigur, a tehnologiei, un document din partea angajatorului prin care să fie prezentate toate datele de identificare și de contact ale companiei, precum și dovada realizării unui venit de cel puțin trei ori câștigul salarial mediu brut, lunar, pentru perioada pentru care se solicită prelungirea dreptului de ședere (prima prelungire a dreptului de ședere temporară se acordă pentru o perioadă de 6 luni).

De clarificat. Deși, cum am văzut, statul intenționează să ceară tot felul de acte și hârtii, proiectul de lege nu

vorbește deloc despre membrii familiei nomadului digital, condițiile în care îl pot însoți și cum pot intra în România. În plus, obținerea vizei nu este foarte simplă, eliberarea ei putând dura până la 60 de zile de la depunerea cererii.

De asemenea, trebuie luat în calcul și impactul asupra statutului fiscal al angajatului pentru că munca la distanță în România, pentru orice perioadă mai lungă de 183 de zile de-a lungul a 12 luni consecutive, ar putea să ducă, de exemplu, la tratarea angajatului ca rezident fiscal și în România, dar și în țara de origine în același timp.

Angajatul poate, totodată, să fie supus impozitelor locale asupra veniturilor salariale. Condițiile tratatelor existente privind dubla impozitare pot anula regulile locale în funcție de circumstanțele individuale. De exemplu, un tratat fiscal internațional prevede, în general, o scutire pentru impozitele pe venitul țării gazdă pentru sejururi mai mici de 183 de zile, sub rezerva anumitor condiții.

Probleme ar putea apărea și în zona contribuțiilor la asigurările sociale. În general, o persoană este obligată să plătească asigurările sociale în țara în care prestează activitatea de muncă. Prin urmare, angajatorul străin ar trebui să verifice dacă are obligații locale de raportare și colectare a securității sociale și dacă trebuie să se facă aranjamente speciale în conformitate cu normele relevante în România.

Pe de altă parte însă, cu toate neajunsurile lui, proiectul reprezintă un pas înainte, pentru că reglementările legale actuale nu conțin prevederi referitoare la o posibilă ședere a unui „angajat de oriunde”, pentru obținerea unei vize de lucru/muncă fiind necesară existența unui angajator sau a unui beneficiar de servicii român. Și din punct de vedere procedural birocrăția cu care se confruntă nomadul este mai mică decât cea cu care se confruntă un doritor de viză de muncă, întrucât „pentru scop de muncă”, procesul poate dura și

șase luni, dacă ne gândim că este necesară echivalarea studiilor sau obținerea unui aviz de muncă.

Depunerea proiectului de lege în Parlament a fost motivată de „potențialul uriaș al României în turism și în atragerea unor profesioniști”, viza pentru nomazii digitali fiind văzută ca un instrument ce poate atrage resurse financiare în economie. De altfel, la începutul lui 2021, The Digital Nomad Index punea România pe locul trei, după Canada și Marea Britanie, într-un top al atractivității muncii de acasă – cu o viteză medie de internet broadband 188 mb/s, un cost al internetului de 7,5 euro și o chirie de 323 euro.

Da, potențial există, doar că, așa cum a fost aprobat de către senatori, proiectul nu reușește să îl atingă. Cu alte cuvinte, dacă ne propunem ca România să atragă nomazii digitali, legiuitorii ar trebui să aibă în vedere și clarificarea problemelor ce pot apărea în privința contribuțiilor sociale.

ANAF planifică o creștere a numărului inspecțiilor fiscale. Să fie aceasta soluția îmbunătățirii colectării?

Autori:

Emanuel Băncilă, Partener, Liderul practicii de politici și dispute fiscale, Băncilă, Diaconu și Asociații SPRL

Adrian Rus, Partener, Liderul departamentului Prețuri de transfer, EY România

După cinci ani în care numărul controalelor fiscale în România a scăzut dramatic – de la 46.000 în 2016, la 24.000 în 2020, an în care doar pandemia a ținut inspectorii fiscali departe, ne putem aștepta ca 2021 să fie anul în care fiscul va tura în forță pentru a recupera timpul pierdut. De altfel, conform strategiei ANAF, aceasta și-a propus să crească numărul de inspecții fiscale cu 10% până în trimestrul patru al lui 2025. În plus, intensificarea inspecțiilor fiscale și un control mult mai strict al banilor reprezintă și principala proiecție a mai mult de jumătate dintre respondenții unui [sondaj](#) EY pe această temă, realizat la începutul anului 2021.

Este însă creșterea numărului inspecțiilor cheia pentru o mai bună colectare?

La nivel global, 53% dintre liderii fiscali ai lumii se așteaptă la o întărire a controlului Fiscului în următorii trei ani, mai ales că guvernele încep să răspundă presiunilor bugetare generate de măsurile luate în timpul pandemiei pentru susținerea business-urilor. Ritmul și volumul schimbării vectorului fiscal (tipurile de impozite) au devenit foarte rapide, iar digitalizarea perturbă ciclul de viață al conformării fiscale tradiționale. Modul în care inspectorii fiscali colectează informații, selectează afacerile cu risc fiscal crescut și le inspectează este în permanentă transformare în ultimii ani, interpretarea umană fiind completată, mai nou, de analize de date și inteligență artificială.

Riscul fiscal poate veni din orice

Conform declarațiilor respondenților sondajului EY, mediu de risc fiscal e mult mai divers, iar riscurile pot veni de oriunde – chiar și din controlul activităților de rutină sau din controlul companiilor solide din punct de vedere comercial. Dar, pe de altă parte, include, un nou punct de mijloc – oportunitatea unor relații mai deschise, de colaborare cu autoritățile fiscale. Cu toate acestea, amintim

că, în România, principala instituție care stabilește cine este controlat și când este aplicat indicatorul „Gradul de risc” rămâne în continuare opacă, în condițiile în care riscul a căpătat o importanță și mai mare prin înființarea unui departament specific.

Privind în perspectivă, se dezvoltă un nou val ce ar putea fi generat de litigiile ce vor fi deschise de companii pe noile obligații de raportare sau de transparență. Recalificarea tranzacțiilor capătă noi accente, autoritățile fiscale chestionând autoritățile de reglementare specifice fiecărei industrii, pentru acest tip de controverse și dispute fiscale neexistând niciun fel de precedent.

În același timp, presiunea imensă asupra guvernelor pentru a reduce deficitele bugetare care rezultă din răspunsurile lor la pandemia COVID-19 creează deja noi pericole în multe jurisdicții.

Prețurile de transfer au fost identificate ca fiind cea mai mare sursă de risc fiscal: peste 80% dintre respondenții sondajului **„Dispute și riscuri fiscale”** au indicat prețurile de transfer drept una dintre cele mai importante probleme de inspectat pentru guvernele lor. De altfel, companiile multinaționale se așteaptă ca acesta să fie un punct central al majorității controalelor fiscale, peste 70% dintre respondenți temându-se că vor face obiectul unui astfel de control.

Poate mai îngrijorătoare decât creșterea volumului de inspecții fiscale sunt schimbările în modalitățile de abordare a inspecțiilor fiscale în domeniul prețurilor de transfer și în volumul informațiilor solicitate de către autorități. Astfel, companiile ar trebui să se întrebe dacă sunt pregătite adecvat pentru a răspunde nu doar rapid și cu încredere, ci, mai ales într-un mod cât mai cuprinzător la întrebările detaliate din zona prețurilor de transfer adresate de autoritățile fiscale.

Trendul este, desigur, de multilateralism și este inevitabil datorită unei convergențe cu mediul fiscalității internaționale. Astfel, cooperarea și schimbul de informații între autoritățile fiscale, cerințele de raportare și transparență fiscală pun inevitabil o presiune pe domeniul prețurilor de transfer ce anticipăm că va duce la o continuă creștere a controverselor fiscale în această materie.

Telemunca, devenită noua normalitate, vine și ea cu riscuri fiscale – deja 45% dintre companiile care au răspuns la studiul nostru spun că s-au confruntat cu probleme ce au venit din modificările condițiilor de călătorie sau din zona de imigrație. Probleme au venit și din zona stabilirii sediilor fixe sau din stabilirea și calculul contribuțiilor sociale, precum și din pierderi și rambursări.

Companiile au trecut la capitolul riscuri fiscale și impozitele pe serviciile digitale, ce încep deja să fie inspectate în anumite state. În plus, riscurile fiscale pot să nu vină din exterior, ci din interior, dacă o companie nu este pregătită să raporteze conform reglementărilor. Europa pare să fie cea mai „riscantă” din punct de vedere fiscal – la acest aspect contribuind, probabil, și reglementările de transparență impuse în ultimii ani, deși America și Asia-Pacific sunt doar cu un pas în spate.

Unde este România

În ceea ce privește România, riscurile fiscale globale sunt și ale companiilor locale, drept pentru care recomandăm ca orice raportare asociată impozitelor și taxelor locale să fie bine documentată și susținută, mai ales că anticipăm că vom vedea și la noi în țară tendința globală de întărire a controalelor fiscale – creșterea numărului și a intensității, dar și controlul rulajelor.

Chiar dacă numărul inspecțiilor fiscale a scăzut dramatic în perioada 2016-2019, surprinzător, numărul inspecțiilor fiscale

nu a scăzut în același ritm în 2020, acesta fiind de 24.000. Se pare că inspectorii fiscali au trecut peste neajunsurile create de restricțiile legate de pandemie, peste lipsa mijloacelor digitale de desfășurare a activității de control fiscal, astfel că activitatea de inspecție fiscală a avut o scădere de doar 10% comparativ cu anul 2019.

În urma unei analize pe care EY România a efectuat-o, sumele colectate în urma inspecțiilor fiscale au cunoscut o scădere importantă constantă – de la 11,4 miliarde de lei în 2016 la 4,9 miliarde de lei în 2019, în condițiile în care, în 2020, Fiscul a colectat de la contribuabili 4,2 miliarde de lei.

Mult mai important, dacă ne uităm la eficiența inspecțiilor fiscale, vedem că a rezultat și o scădere severă a mediei sumelor colectate per contribuabil (persoane juridice) în urma inspecției fiscale. Astfel, dacă în anul 2017 suma medie colectată per contribuabil (persoane juridice) era de 500.000 lei, aceasta scade la aproximativ jumătate, respectiv 260.000 lei per contribuabil în 2019. Cu toate acestea, în zona inspecțiilor prețurilor de transfer, ANAF raportează în 2020 progrese semnificative comparativ cu anul 2019, stabilind în urma ajustărilor de prețuri de transfer o diferență a bazei de impozitare de 1,99 miliarde lei față de 0,83 miliarde lei în 2019.

Am analizat și arieratele colectate. În acest caz, vorbim despre creșteri exponențiale, chiar de la an la an, cu excepția anului 2017, când arieratele au avut o scădere de 0,6 miliarde de lei. Astfel, s-au colectat în plus 2 miliarde de lei în 2018 (raportat la anul anterior), plus 4,8 miliarde în 2019 (raportat la anul anterior) și plus 7,7 miliarde pe primele șase luni ale lui 2020 (raportat la semestrul întâi al anului anterior).

Cum se poate explica? Prin raportare la contextul economic și legislativ din anii în discuție. Mai exact la amnistiiile fiscale, care au prevăzut anularea accesoriilor coroborată cu

plata principalului din trecut, dar și cu plata la timp a obligațiilor curente. Prelungirea și îmbunătățirea acestor măsuri ar putea fi luate în calcul pe viitor pentru micșorarea decalajului dintre conformare și plată, dar și a intervalului de declarare și plată, eventual cu coroborarea instituției amnistiei cu eșalonarea la plată extinsă.

Colectarea arieratelor pare să fie singura care merge bine, pentru că nici sumele colectate prin executare silită nu cresc, ci scad constant, de la 15,2 miliarde de lei în 2016 la 12,3 miliarde de lei, respectiv 4,1 miliarde de lei în semestrul întâi 2020.

Prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Guvernul vorbește despre o creștere cu 10%, a numărului de inspecții fiscale și despre întărirea controlului documentar la distanță, astfel încât acest tip de control să reprezinte 60% din totalul verificărilor în 2025. Controlul documentar, împreună cu SAF-T, reprezintă într-adevăr un mijloc de eficientizare a inspecțiilor fiscale. Aici se adaugă și nou creată structură de management al riscului, care ar trebui să ajute, de asemenea, la eficientizarea inspecțiilor fiscale prin crearea de clase de risc în funcție de care să se prioritizeze inspecția fiscală. Conform raportului de activitatea al ANAF pe 2020, au fost testați aproximativ 100 de indicatori de risc, urmând ca până la sfârșitul lui 2022 să se definitiveze indicatorii de risc în funcție de care se vor stabili clasele de risc. Ca atare, nu credem că mărirea numărului de inspecții fiscale va duce la creșterea colectării.

O atenție deosebită trebuie acordată și corectitudinii actului de inspecție fiscală. Pentru o astfel de radiografie, trebuie să analizăm evoluția Direcțiilor de soluționare a contestațiilor din cadrul ANAF. Astfel, cel mai important indicator este reprezentat de procentul din sumele impuse în cadrul activității de inspecție fiscală ce subzistă controlului de legalitate al ANAF, dar mai cu seamă, celui al

instanțelor de judecată. Or, în anul 2020, în aproximativ 30% dintre cauze, contribuabilul a desființat actul de impunere. Vorbim de cauze care au pornit cu ani în urmă, definitive în 2020. Acest procent de 30% corespunde unui număr de 418 cauze. Tot în raportul ANAF apar, însă, 309 cauze pentru care instanțele au dat alte soluții. Astfel, dacă, ulterior, aceste cauze vor fi soluționate în favoarea contribuabilului, este probabil ca acest procent să se îmbunătățească semnificativ în favoarea contribuabililor. La acesta trebuie adăugat și un altul, de 15% (din total sume), de cauze pentru care contribuabilii au obținut admiterea contestației sau anularea actului de impunere cu refacerea inspecției fiscale.

Cu alte cuvinte, dacă privim cifrele cu atenție, putem concluziona că un procent destul de mare (i.e. între 45% – 50%) din sumele impuse în urma inspecțiilor fiscale sunt anulate în faza contestației administrative și, ulterior, în instanțele de judecată. Având în vedere că sumele câștigate de contribuabili sunt purtătoare de dobânzi în favoarea contribuabilului (i.e. 7,3% pe an), iar o dispută fiscală durează în principiu peste cinci ani, rezultă că legalitatea și corectitudinea actului de control trebuie să primeze. În caz contrar, inspecția fiscală nu mai poate constitui un catalizator al colectării pe termen lung.

Legal Alert: Majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată

Autori:

Elena Ichimescu, Partner, Head of Employment, Duncea, Ștefănescu & Associates

Florina Voicu, Associate, Duncea, Ștefănescu & Associates

În Monitorul Oficial, Partea I, nr. 950 din 5 octombrie 2021 a fost publicată **Hotărârea Guvernului nr. 1071/2021 privind majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.**

Conform acestui act normativ, începând cu data de **1 ianuarie 2022**, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată pentru un program normal de lucru în medie de 167,333 ore / lună (fără a include sporuri și alte adaosuri) este de **2.550 LEI / lună**, reprezentând 15,239 LEI / oră.

Totodată, începând cu data de **1 ianuarie 2022**, H.G. nr. 4/2021 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată se va abroga.

Hotărârea a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, mai exact în data de 5 octombrie 2021.